National Library of Israel
Maariv - מעריב, 09.11.1973, page 25

„אתם החבר'ה שחילצו אתכם?" - „לא, המפקד, אנחנו חילצנו את עצמנו!"

68 שעות הלחימה של מעוז בתעלה

(המשך מן העמוד הקודם)

אבי — אני תולה את התמונה של אשתי והילדים שלי, כאן ממול.

אוירת מסיבת־רעים משתררת במעוז. חפיף נמס, מחייך ונפתח מאווירת הפזרקן הכללי. ברדיו נשמעות חדשות השעה 10: הפורים תוקפים ברמת־הגולן. חיל־האוויר תוקף מט־רות צבאיות בתוך מצרים. חלק מכוחות ה־מילואים, שנוייסו ביממה האחרונה, כבר נמצא כמגע עם האויב...

המעוז מצפון (ברשת) — שים לב! 1000 ו־2000 מטר דרומה מהצומת יש ריכוזים של האויב גדולים מאד. טנקים, נגמ"שים וחי"ר. יש להשמיד אותם מיד! לשלוח ארטילריה ולשלות מטוסים, מהר, מיד! אני מבקש טיפול מהיר ומידי. החבר'ה פה במתח. אנחנו כוח לא גדול. מבקשים, אם אפשר, לשלוח לנו כח־אדם, עבור!

ברגע (בספקנות) — כוח אדם הוא ריצה...

הדוקטור — חבר'ה... זה לא כמו שחשבנו. גם בצפון רע.

חייל — שוב ושוב אותם דיווחים...

מרציאנו (מתחיל לשיר) — „הבה נגילה, הבה נגילה ונשמחה"...

החברה מצטרפים אליו — ...„ונשמחה... מוכרחים להיות שמח".

מרציאנו (מסלסל בקולו) — מוכרחים, מוכרחים להיות שמח!

אבי (מציג את דמויות רעייתו ושלושת ילדיו, מתצלומים המונחים על מכשיר הקשר) — זה הקטן קוראים אורי...

מרציאנו — אורי, קוראים לו?

מרציאנו מחבר, פו במקום, פומון פפרדי לאורי: „אונה קופלה פארא אורי אכפאפיאל" („פומון מיוחד לאורי"). מרציאנו עובר לי־מיקצב של רומבה קובאנית: „יא ויאנה אל נאגרו, זאמבון". הדוקטור מצטרף. הדואט מלווה נקישות קצביות. „מנגו גאנאם דה־ביילאר אל נואבו קומפאס" („יש לי השק לרקוד את המיקצב החדש"). מרציאנו מזיף לשיר, שעה שברקע מתנהל דיון בין המפ־קדה למעוז מצפון, על האפשרות לקבל סיוע ארטילרי.

אבי — מטוסים הולמים בתוך מצרים. אז אתם רואים, יש סיבה. לזה יש עדיפות.

דוקטור — מאת אחזו. גראה שהם פוע־לים מה אתה דואג פה? מישהו כבר הלך? עלו על מעוז? עוד לא, עוד לא. פה צריך לשמור על מוראל. לא יעזור שום דבר. וזה הכל. אז תחזיקו את עצמכם.

החבר'ה פוצחים בשיר, המעוז השכן קורא לעזרה

מרציאנו שוב פוצח בשיר, והדוקטור מצ־טרף.

חייל — יש עוד שתיה בפריג'ידר? (ה־פריג'ידר נהרס כבר מזמן).

מרציאנו — המטוסים הם באזור עכשיו?

אבי — המטוסים נמצאים בגובה 30—40 ק"מ מכאן מחוץ לטווח הטילים. רק מזמינים אותם, הם צוללים ומגיעים הנה.

דוקטור — מה אתה אומר?

מרציאנו מוסיף לשיר. החבר'ה מצטרפים אליו. השירה נמשכת, ובדרקע, פעילות אלחו־טית. המעוז מצפון קורא לעזרה.

המעוז מצפון — שים לב, שים לב! אנחנו לא יכולים להוציא את הראש החוצה. את הדיווחים הקודמים בנוגע למשטחי־צליחה קבלת. זה המקור המהימן ביותר שיש לי כאן.

מרציאנו (לאבי) — בוא הנה, אשתך חתי־כה...! זה לא אמרת לנו.

אבי — ומה עם אשתך, מרציאנו?

מרציאנו — אני לא נשוי, יש לי חברה.

מרציאנו (בקשר) — דב, לטלפון הקרוב!

אבי — דב, אתה רוצה לשתות מים? אז בוא הנה תשתה מים!

דוב'לה בעמדה, מובל מרלקת בעיניו. עיניו דומעות ואדומות. בעין אחת אינו רו־אה. כל אימת שעובר מטוס מצרי מנסה דוב'לה לירות בו מהעמדה.

דוקטור — אז לא תוכל להפיל את המטוס, דב. מה יהיה?

מרציאנו — ממה קיבל את זה (את הדלקת)

דוקטור — היתה לו דלקת. עכשיו, מהאבק והחול זה נהיה יותר גרוע.

מרציאנו — תגיד לי, אצל דוב'לה זו עין אחת. זה לא טוב שיסתום עין אחת?

דוקטור — לא.

מעוז צפוני (ברשת) — שים לב, יש ריכוז גדול קילומטר וחצי דרומה מהצומת, וחבל מאד שלא לדפוק אותו, לדפוק אותו חזק.

הדוקטור (למרציאנו) — זה לא יעזור. אגיד לך למה. אתה טועה בדבר אחד. אם אני סותם עין אחת ועין אחת פתוחה, ברגע שהוא מסתכל, גם העין הסגורה זזה. זה יכאב לו באותה מידה. אתה מבין? אם אני יכול לסתום לו את שתי העיגים זה בסדר. אבל הוא לא מסכים.

מרציאנו — דב, בוא נסתום לך את שתי העינים! תנוח קצת, דב, דב, דב, בוא תנוח קצת.

סליל ההקלטה נגמר

פיצוצים עזים מרעידים את הבונקר.

כאן מסתיים חלקה הראשון של ה־תעודה המוקלטת. סליל ההקלטה נגמר. ראשו של אבי אינו נתון עוד להחלפת סלילים. מלחמת המעוז נמשכת בעוז. מצבו של המעוז מחמיר והולך. העמדות מתמוטטות. הבונקרים על־סף מפולת. שלושה פתחים נהסמים לחלוטין. הפתח הרביעי והאחרון חסום כדי מחציתו. ה־בונקרים נדמים עתה למלכודות־עפר. ה־אנשים מתנשמים בכבדות. כמעט אין עוד לתאר המשך הלוחמה בתנאים אלה. מאידך, קולטת הרשת דיווחים מהמיפק־דה, כאילו משתפרים סיכויי החילוץ. הכל אורזים ציוד אישי קל בלבד. לבו של אבי נחמץ. בהיותו „פדאנט" מטבעו, נטל עימו מאולפנו הפרטי בירושלים מכשירי מדידה אלקטרוניים וציוד מתוחכם לתיקון תקלות במערכת הקשר. מאלה ומן הרשמ־קול הכבד שלו ייאלץ, עתה, להיפרד.

גומלת ההחלטה, שלא להמתין עוד ל־פינוי, ולנסות לפרוץ את הכיתור המצרי בכוחות עצמיים. תוזזת הנ[illegible] אל המעוז הצפוני, קריאות־סרק, ששוב אינן נענות עוד. נשמע עוד קולו של מפקד המעוז מדרום, על שפת האגם המר. המעוז הדרומי מודיע: מצבם מחמיר. מאות מצ־רים תוקפים בסיוע טנקים. לא יוכלו להחזיק עוד מעמד. אם לא תישלח תג־בורת מיד — יפול המעוז.

ימים לאחר־מכן ייוודע הדבר, כי אנשי המעוז הדרומי נלקחו בשבי המצרים.

בחוץ עדיין מנסים אנשי התצפיות לצפות מכל העמדות, שהיו לעיי מפולת. הם מדווחים על התארגנות מחודשת של המצרים לקראת התקפה על המעוז. מאיר־קה צופה חזות קשה: „הם הולכים בשיי־טה הסינית, ממעוז למעוז. צריך מחר להסתלק".

בשמונה בערב חודר נגמ"ש מצרי ל־סיור בחצר המעוז. הנגמ"ש נעצר סמוך לעמדת השער. שני חיילים מצריים נראים עליו, בבירור. דיון גורלי מתנהל בבונקר: לפתוח באש, או לא לפתוח באש? לחסל את שני המצרים ולהתפנות על הנגמ"ש המצרי, או להניח להם להסתלק בשקט? בעוד הדיון נמשך בלא הכרעה, סובב הנגמ"ש לאחור ומתרחק משטחי המעוז. בצאתו, מבחינים האנשים, כי הסיור ה־מצרי השאיר „ניצנוץ" ליד השער. ציון־כניסה לטנקים.

„חבר'ה הלילה יוצאים!"

עתה אין עוד ספק, כי ההתקפה בוא תבוא. עוד הלילה.

„חבר'ה, אנחנו עוזבים את המקום ב־רגל, עוד הלילה!" אומר מאירקה בהח־לטיות. התפתח פולמוס קצר, שבו מוש־מעים הבעד־והנגד. אך, הכל שותפים לדעה, כי המעוז לא יעמוד עוד בהפגזה נוספת, יתמוטט ויקבור הכל תחתיו. גם את סיכויי היציאה מן המעוז, המובילה הישר לתוך מיתחמי המצרים, מעריכים אחדים כמסע־התאבדות. אך, קולו ה־תקיף והבוטח של מאירקה מכריע את ה־כף: „חבר'ה, הלילה יוצאים". שוב אין איש חולק על הכרעתו.

מאירקה אומר: „חבר'ה — מוכרחים לבקש אישור פורמאלי, לפחות, זה לא באר־דאר' כאן". מאירקה מתקשר עם ה־מיפקדה, מוסר דיווח עדכאני ומגשש בדבר סיכוי אחרון לחילוץ. מן העבר ה־שני של מכשיר האלחוט נשמע קולו ה־שלו של הדובר: „יהיה בסדר". מאירקה משיב, כי שוב אין הוא מוכן „להסתפק בסיפורים": „תוך עשר דקות אני רוצה תשובה".

עוד שיחה עם אריק שרון

השיחה הבאה ברשת מתנהלת בין מאירקה לאריק שרון. אריק שרון שואל, מהי תכנית הפעולה. מאירקה משיב, כי הנסיגה מן המעוז כבר מאורגנת וממתי־נים רק לשקיעת הירח.

אריק שרון אומר: „הסיכויים קלושים. אנחנו לא יכולים לבוא לקראתכם".

מאירקה: „אנחנו יוצאים".

אריק שרון: „אתה חושב שתצליחו, אז עשו זאת".

מאירקה: „בפעם הבאה אודיע, כש־נהיה בשטחנו".

אריק שרון (מוסר כיוון כללי למקום ריכוז הכוחות שלנו): „השגיחו על עצ־מכם. בהצלחה".

כיוון היציאה — אל הצומת, שמדרום למעוז, ממנו אל הדיונות שמעבר לכביש התעלה, ומשם כ־13 קילומטרים לצפון־מזרח, בכיוון הכביש המוביל אל הבסיס העורפי.

במעוז מתארגנים ליציאה מהירה. אבי מחליף סוללות חשמליות במכשיר הקשר. האנשים מטפלים בנשק, בתחמושת. הם נוטלים עימם שש מכונות־יירייה, נשק אישי, שני רימונים לכל אחד, מקלעונים ובאזוקה, מימיות מלאות ותמונות משפח־תיות ומכתבים מהבית. הם משמידים מכשירים ומיסמכים.

אבי נפרד בצער מן הרשמקול ה־מתוחכם שלו ומציוד הקשר הפרטי, ש־הביא מהבית. הוא צורר את סלילי ה־הקלטה ונוטל עמו מכשיר־קשר נייד. הכל חובשים קובעי־פלדה. למרות המסע המסוכן והמפרך הצפוי לאנשים, שלא עצמו עיניהם מאז החלה המלחמה, כ־ששים שעות קודם לכן, לובשים כולם אפודי־מגן, שאמנם יקשו אחר־כך על ה־התקדמות הקשה בשטח החולי שעליו פרוסים מיתחמי המצרים.

„עוד נחזור!"

אבי נוטל פיסת נייר ורושם עליה הת־ראה למצרים: „עוד נחזור!" הוא כותב, ומניח את הודעתו במקום בולט לעין, מעל מזוודת חפציו האישיים.

מאירקה מתדרך: „חבר'ה, המטרה לה־גיע בשלום, במינימום נפגעים. אם פותחים באש — לספוג מה שפחות, לנסות להתחמק, והעיקר לנוע קדימה ולא להתעכב בשטח. אם נתקלים במארב מצרי — להילחם, להסתער, להש־מיד את האוייב, ולנוע מהר קדימה".

הבונקרים סתומים עתה משלושה עב־רים. אם ייסתם הפתח הרביעי והאחרון צפויים לוחמי המעוז לחנק. כדי לצאת לדרך, נאלצים האנשים לטפס אל מחציתו העליונה של הפתח היחיד, ולזחול החוצה.

בשתיים עדיין זורח הירח ומציף את הגיזרה באור חוורין. הכל ממתינים ל־שקיעתו הקרובה. אבי פותח קופסאות בשר: „תאכלו", הוא מצווה על האנשים, „העיקר לסתום".

כולם יוצאים החוצה „להשתחרר". לפי שלבי תכנית היציאה, עדיין מאיישים אחדים את עמדות התצפית ההרוסות ו־מגעי חקשר גמשכים. המטרה: לבלבל את האוייב ולהסוות את נטישת המעוז.

בשתיים אחר חצות מתחילה הזחילה מתוך הבונקר. נשמעות יריות. הבחו־רים קופאים על מקומם עד שוך הירי. הם מתפקדים בלחש: שלושים ושלושה! מאירקה זוחל חזרה לבונקר. מודיע בקשר על יציאת ועל דממת־אלחוט, ומבקש להימנע מקריאות־סרק ברשת, כדי לא לעורר את חשדות האוייב.

דרך קווי האויב

המסע נפתח בעלטה גמורה, בצעדה על רצועת החול, בקו מקביל לגדת ה־תעלה, תוך כדי עקיפת הכוח המצרי, הערוך להסתערות על המעוז. כאן מת־פצל הכוח לשתי חוליות, שינועו בשני צירים מקבילים, עם החוד הצועד קדימה. מאירקה ואבי בחוד החוליה האחת; שוקי והקשר השני — בחוד החוליה השנייה.

נעים כשלושה קילומטר דרומה, „שוב־רים" למזרח, חוצים חרש את כביש ה־תעלה, ופונים לצד צפון. רצועת הדיונות מלאה בורות, מכתשי פגזים, וגידרות תייל המבתרים את המיתחמים. האנשים מועדים בדרכם, ומסתגנים הלאה בין ה־בתרים.

הדאגה העיקרית מופנית כלפי שני הפצועים, מרציאנו וברוך. אך, שניהם נעים קדימה, ללא תמיכה או סיוע, ב־מאמץ פיזי עליון, ואינם משהים את תנועת התקדמות המסע. משני צדי כביש התעלת רוחשים כוחות האוייב. פצצות תאורה מבליחות בשמיים. הגיזרה מו־ארת. הבחורים קופאים על מקומם עד דעוך האור, והתזוזה נמשכת.

ב־5.30 מפציע השחר. מאירקה „מו־שך" מזרחה, לכיוון אור־הזריחה. אפודי־המגן מסרבלים ומכבידים על הצעדה. ה־בחורים פושטים אותם וקוברים במחפו־רת מצבור של אפודים. בשש כובש חיל־האוויר את שמי הגיזרה. החל הקרב ה־גדול של שין־בשין. עתה לכודים הבחו־רים בין הקווים. הפגזים שורקים מעל הראשים. מדורות מתלקחות על חולות המידבר. טנקים בוערים כלפידים עשנים. החבר'ה גולשים אל מחסה קרקעי — שקע דיונה. אבי מנסה לקיים קשר עם הבסיס העורפי. הקשר נמגע, בשל מכ־שול קרקעי. אבי מתרומם מן השקע, מטפס אל רכס הדיונה וקולט את הבסיס העורפי, שעה שממעל מתנהל קרב אווי־רי:

שני מיגים עשנים מסתחררים וצונחים מטה כאבנים כבדות. במרחק מאות מט־רים ממקום המחסה בשקע הדיונה, נפר־שות שתי חופות מעל ראשי האנשים. מישהו הוגה רעיון: לשגר חוליית־איסוף אל מקום צניחת שני הטייסים המצרים ולקחתם בשבי. ההצעה נופלת לאחר דיון קצר. כברת־הדרך שטופת־אש, ויש לחי־מגע מהסתכנות מיותרת.

המים במימיות אזלו מכבר, והשמש יוקדת בעוז. אבי קורא בקשר אל ה־בסיס העורפי. במרחק קילומטר אחד לערך ממקום המחסה מופיעות דמויות, המזוהות מיד כאנשי חולייתו של שוקי: הפגישה נרגשת, וה־33 יורדים אל המס־תור שבשקע החול. אבי „נוזף" ברגם מאיר אורנשטיין על עבירה משמעתית: למרות ההוראה להשאיר במעוז כל חפץ כבד מיותר, מסתבר כי אורנשטיין נטל עימו בהסתר רשמקול נייד קטן. אבי מזין את המכשיר בסליל־הקלטה הקולט את רעשי המלחמה ואת הפורקן המילולי של אנשי המעוז, אחר ליל המסע המפרך בתוך מיתחמי האוייב. להלן:

סליל ההקלטה משדה הקרב

אבי (למיקרופון, בקול יגע) — אנחנו נמ־צאים עכשיו בשטח האויב בין שני כוחות שריון, שלנו ושל האויב. האש עוברת מ־עלינו. הגענו הנה לאחר שהמצב במעוז היה נואש. ברקע נשמעות התפוצצויות רבות ו־שאון טנקים שועטים במעוז שלנו, ולאחר ששאר המעוזים החלו ליפול, החלטנו אנחנו לעזוב את המקום. בכוחות עצמנו, ודרך קווי האויב, עברנו בשקט בלילה, דרך קוי האויב. הגענו עד כאן. כאן יצרנו מגע עם יחידה הטנקים אשר התקשרה עם אריק שרון והוא הבטיח אישית שהוא יבוא להוציא אותנו מכאן. (שריקות פגזים מעל הראשים).

מאירקה (נשמע ברקע, מרחוק) — הנה, אנחנו שומעים בקשר מה שקרה למעוז ההוא שאליו אמרו ללכת, ועכשיו מסתבר שהוא לא בידינו.

(שתי נפילות. נפץ והתרסקות)

מאיר אורנשטיין — לידינו הופלו שני מיגים, אחד מלפנינו, אחד מאחורינו.

אבי — כמה ימים לא ישנו?

אורנשטיין — שלושה ימים ושלושה לילות. מיום־כיפור עד היום, יום שלישי.

אבי — אנחנו פה בלי מים, אתה יודע־מה השעה כעת?

אורנשטיין — השעה שמונה עוד מעט.

אבי — מה התאריך?

אורנשטיין — השמיני (התפוצצות עזה על רכס הדיונה).

אבי — אם לא ניפגע מהאש הזאת — אז...

אורנשטיין — אז נגיע בשלום הביתה.

אורנשטיין — מת שכן, מגיע למאירקה צל"ש.

אבי — בהחלט. הגענו הנה עם פצועים. מאירקה! אנחנו עושים פת כתבה מוקלטת.

מאירקה (מרחוק) — מה?

אבי — כתבה מוקלטת. יש לך מה להג־יד? יש לך מה להגיד? מקליטים את זה!

מאירקה — בקיצור, אני עכשיו שומע בקשר... שאחד המגדים אומר: „מעוז עורפי שנכבש ע"י המצרים, ועכשיו כבר בידינו, כי שלחנו טנקים לשם. ועוד מעוז עורפי לא בידינו. והוא שלח אותי אל המעוז הזה.

אבי — תראו, יש שם מצנח של מיג, טייס מיג, טייס מיג. העשן... אתה רואה את העשן? העשן השחור הזה, זה מיג ש־נפל. בהתחלה חשבנו שזה טנק שנפגע. (צרי־רות ירי ממכונות ירייה נקלטות במכשיר־ההקלטה). שם יש מצנח לבן שחור ואדום. נראה שהטייס מסתובב לו בשטח. נקח אותו אתנו, אולי יהווה השלמה לחבורה שלנו. יש לנו כאן טנקיסט שהחברה שלו נהרגו והגיע למעוז שלנו.

אורנשטיין — ניצל בנס!

אחד אחד קרבים האנשים למיקרופון ו־משחזרים את הוויות ליל החילוץ־העצמי והמסע דרך מיתחמי האוייב.

חוויות ליל החילוץ

מרציאנו — כשעברנו בלילה ביניהם, ממש שמענו צעקות שלהם. נהיה לנו חושך בעינים! באו הנה טנקים שלהם. כל כך הרבה! ראינו לכל האורך טנקים שם! אבל כשבאו הפאסונים...

דוקטור — נעשה טוב על הלב?

מאירקה — כשיצאתי, לא פחדתי. כש־עברנו על ידם — לא פחדתי...

מרציאנו — ליד המעוז לא פחדת?

מאירקה — כלום, אתה יודע מתי דאגתי? אתה יודע מתי דאגתי? אתה יודע מתי? אתה אפילו לא הרגשת. היתה שמה טוללה, התחלתי לרדת, וחזרתי...

מרציאנו — אז, כשאמרתי לך שאני שו־מע משהו... ולא היה שום דבר?

מאירקה — לא. כשחזרתי ואני משתפל, אני רואה טוללה וכל מיני חבר'ה כאילו שוכבים בשוחות. חשבתי: אנחנו עולים על המצרים, ככה (צוחק ממושכות), ואני תפסתי את זה שיודע ערבית, איפה הוא? זה אתה, רוני? ואמרתי לו: אתה קודם כל אומר להם ככה שיבינו שאנחנו רוצים להגיע מהר לשם, לדפוק את היחודים האלה, שאנחנו...

ברוך הפצוע (אומר על רוני) — אחרי ששת הימים הוא עלה ארצה.

מאירקה (בפליאה) — כן?

נגדאי — נתקלתם בגדר?

מאירקה — ביציאה?

נגדאי — לא ביציאה. חוץ מהיציאה היתה שם גדר.

ברוך — אני, ברגע הראשון אמרתי כוס־אמאק, יכול להיות שאנחנו לא עושים את זה. זה היה איך שהתארגנו לצאת ופתאום היריות האלה. איך שיצאנו מהבונקר.

חייל — אנחנו רק הסתדרנו, ופתאום יריות.

מרציאנו (אל נדיקון) — אתה תנהג באחד הזחל"מים שישלחו לנו, מותק.

נדיקון — לא יעזור לך, אתה תנהג.

אבנר — מה פתאום? ישלחו לנו נגמ"שים! לא באים לכאן עם זחלמים.

מאירקה — כשאנחנו באנו הנה... מה ש־הלך בשטח הזה, אני פשוט לא יודע. כללית, זה שטח שלהם. שמה יש מיתחם שלהם, פה, זה גם שלהם.

חייל — והמעוז שלנו גם שלהם...

אבי — מאירקה, מה התדר של החבר'ה שם, במיפקדה? (כדורים שורקים מעל ראשי האנשים).

מאירקה — השטות היתה שלא דפקנו את הנגמ"ש המצרי שהגיע כמעט עד הבונקר.

חייל (בנקיפת־מצפון) — נטשנו את ה־מעוז.

מאיר אורנשטיין — אני לא חושב שזה היה בזיון.

מאירקה — היה צריך להסתלק משם ו־להשאיר נגמ"ש עם שני הרוגים מצריים — זה צל"ש ברבוע!

הקסדה של ברוך

חייל — אבל אחרי זה לא היית יכול להסתלק! איך היית יוצא? כל הציר היה תפוס. זה היה גורם לכך ש...

מאירקה — אף אחד לא היה יודע מזה... דוקא זה היה בסדר. מה שעשינו זה הת־אבדות, קיביני־מאט!

אורנשטיין — אבל תראה, מצד אחד לא היו פוגעים בנו, מפני שאיך שלא יהיה הלכנו לכוון ישראל. זוז אותה המטרה כמו שלהם!

מרציאנו — המצרים יבואו למעוז שלנו, ימצאו מלא עכברים ויברחו משם!

אורנשטיין — זה מה שהרגיע אותי במיו־חד! (מטחי פגזים רועמים מסביב)

ברוך — מאירקה, מה שמרגיז אותי זה שהשארתי שם שבעה סלילים, ריקים חד־שים ועוד עם סקוטש! כל סליל זה חמישים לירות! כוס־אוחתאק! הייתי יכול לקחת את זה הביתה! סלילים של טיים! שבעה אינטש! אתה יודע מה זה? סלילים! זה מרגיז אותי, כוס־אוחתאק!

אבי — אתה תזהר, אני מקליט את זה, האלו (צחוק כללי).

מאירקה — אריק שרון אמר לי (בהתלהבות גדולה): „אתה חושב שתצליח? אז תעשה את זה!"

מרציאנו — מאיר, זה מיג בצד ההוא? זה גראה לך מיג?

מאירקה — אני לא יודע, אני כל פעם רוצה להסתכל, ואני לא מצליח. אתה עם העינים החתוליות שלך...

חייל (קורא) — אפשר להתגלח, אפשר להתגלח!

ברוך — יאללה, איזה שנים לא התגלחתי!

אורנשטיין — אין דבר, אין דבר, אריק שרון יתן לך מסדר נוסף!

מאירקה — מה באופק שם?

מרציאנו — קח את הפגז הלבן הזה, אולי קח קצת שמאלה...

אורנשטיין — אבל זה שלא הקלטנו שם טיים, ולא השארנו שם טיים שישדר להם, זה לא בסדר!

חייל — יש לך מים, תגיד לי!

אורנשטיין — יש לי קצת מים, ממש לגימה יש לי, אני שומר את זה לכאב ראש. יש לי כאב ראש כזה, עצום, רק כדורים מחי־זיקים אותי!

ברוך, הפצוע בראשו, השאיר את הקסדה המנוקבת במעוז, כיוון שלא יכול היה לחבוש אותה על ראשו הפצוע. לפתע הבחין בה בידי הנגקסט.

ברוך — בוא הנה, בסוף, הקסדה נמצאת אצלך. תן אותה.

חייל — למישהו יש מים פה?

מאירקה — קודם כל, שים את הקובע על הראש. לנו אין בעיות, עכשיו! אתה יודע למה אין לנו בעיות, כי יש לנו קובעי סל־דה? לנו יש דוגמא! ראיתם אותו? (מצביע על ברוך, שנפצע בראשו וניצל ממוות הודות לקובע הפלדה, שהושחת את הרסיס שנגע בראשו).

מרציאנו — הבאת את הקובע?

אורנשטיין — לא הוא הביא! לא הוא! השרייניסט הביא!

מאירקה — הטנקיסט הזה לא היה לו קובע פלדה — לקח את של ברוך.

אורנשטיין — מה יש? מה בוער לנו עכ־שיו? כל עוד לא נופל פה בסביבה — לא בוער לנו!

מרציאנו — מאיר, אתה רוצה לראות את המיג שנפל בול? הנה, פה פה, 50 מטר מכאן!

מאירקה — נוסעים מפה בטח לגדוד, מ־הנדוד לביר־גפגפה, מביר גפגפה לת"א, מ־תל־אביב הביתה! אנחנו את שלנו כבר עשי־נו! כל אחד ראה את המוות. עכשיו כבר אפשר לדבר על זה! אתמול ראה כל אחד את המוות לפני העינים שלו בול!

אורנשטיין — אני ראיתי את זה ברגע ש־הפתח של הבונקר היה חסום. ראיתי את זה!

מאירקה — טוב, אתה יודע איפה הבסיס העורפי? ואיפה אנחנו נמצאים עכשיו? 8, 10, 12 קילומטר. ואיזה קרב יש כאן עוד עכשיו?

מרציאנו — אתה שוכח פה, אה, אתה לא ראית? בבוקר, כשראינו מולנו כמה עשרות טנקים והרבה מאד חיילים על הציר מולנו, והיה נדמה לנו שהם עולים עלינו. לקבוצה של שוקי לא יצא לראות את זה! כשבאים פה על הבוקר, מבסוטים. מתקדמים, פתאום רואים על הרכס טנקים, שריוניות, חיילים...

עיסקה על מערכת סטריאו

מאירקה — אנחנו עלינו על דיונה אחת, עם כוח חול עמוק!

(הרעשה אדירה, פוללות הנ.מ. דיפקות, המדבר רועד).

אבי — המטוסים עברו לפני חמש דקות ועכשיו הנ"מ שלהם עובד.

אורנשטיין — אדוני, הרוסים עושים מה־מצרים שפון־נסיונות בשביל כלי־הנשק שלהם.

ברוך (לאבי) — איפה אתה גר?

אבי — בורוכוב 39, קרית־יובל. ואיפה אתה?

ברוך — אבי, מה?

אבי — אבי יפה.

ברוך — יש לך מערכת סטריאו?

אבי — זה לא שיש לי מערכת סטריאו, אני עוסק בזה. מה נחוץ לך?

ברוך ואבי מתדיינים על עיסקה. ברוך מחליט לרכוש אצל אבי השלמות ציוד ל־מערכת הסטריאו שלו. העיסקה המסחרית נח־תמת בתקיעת־כף, כתחתית דיונת החול, תחת שמי מיני המוערים.

...אותה עת כבר עברו ל"ג אנשי ה־מעוז כמחצית מסלול החילוץ העצמי, בין קווי החזית, מחופרים בתוך שקע חולי, המשמש להם מחסה, צופים אנשי המעוז בקרבות אוויר ושריון.

כניסת רכב חילוץ לאיזור ההמתנה שלהם, איננה בגדר האפשר, מפאת הי־מצאותם בעיבור מיתחמי האוייב, והעצה הניתנת להם בקשר: „המתן להודעה נו־ספת בדבר חילוצכם".

„אין אפשרות להגיע אליכם"

מקץ המתנת כשעה תמימה בתחתית הדיונה, עולה בידי אבי ליצור קשר עם ריכוזי שריון צה"ל, הערוך בצידי הדרך המובילה אל הבסיס העורפי שבצפון־מזרח. סיכויי החילוץ אינם משתפרים. מפקח הכוח אינו מותיר ספק באשר ל־אפשרויות שיגור רכב פינוי לקראת אנשי המעוז המכותרים:

„קרבות נטושים בכל הגיזרה. אין אפ־שרות להגיע אליכם. האם אתם מסוגלים להתקדם, עם הפצועים, עוד כארבעה קי־לומטרים, עד לריכוז הכוחות שלנו, ליד הכביש הצפון־מזרחי?"

מאירקה, מתבונן חפוזות בפניהם ה־נחושות של אנשיו השותקים: „חיובי", הוא משיב.

פרושה של ההחלטה: התקדמות איטית נוספת, חשופה לאור היום, של 33 לו־חמים, שניהלו לחימה עיקשת, במשך ששים שעות רצופות, כדי להיחלץ ממל־כודת־מוות — ועתה, נגזר עליהם להגיח שנית ולהסתנן בין כדורים ופגזים, אל מחוץ למערכי האוייב.

החבורה מתרוממת מריבצה בשקע ה־חולי. הגיזרה כולה עולה בלהבות. קרב שריון בשריון משתולל סביב. פגזי ה־תותחים שורקים מעל הראשים. טנקים בוערים. גיזרת המערכה עולה בלהבות. 33 אנשי המעוז, מדלגים על מכתשי פצצות הפעורים לרגליהם, מדרבנים איש את רעהו ונעים קדימה, עד אשר מבחין בהם מארב של חי"ר מצרי ופותח לעברם באש מקלעים: „יורים עלינו!" מודיע אבי בקשר. „שולחים אליכם טנק לחילוץ" — נשמעת התגובה. „גירה רקיטה ירוקה לזיהוי" — מודיע מאירקה במכשיר ה־קשר.

את אשר אירע מכאן ואילך, תיארו אחר־כך הבחורים כ„מיבצע חילוץ צה"לי קלאסי": אנשי חרמ"ש על זחלים, מגיחים לפתע, מאי־שם, מסתערים על כוח החי"ר התוקף ומטאטאים אותו בקרב טיהור מהיר ושוצף. „מעתה ואילך", סיפרו ה־בחורים, „שוב לא נחסך דבר כדי להבטיח את חילוצנו". טנק אחד נכנס בשעטה לשטח האש, ובטנק שני המשתרך מאחו־ריו לחיפוי פוקד אריק שרון עצמו על מיבצע החילוץ.

מרציאנו נוטל את אקדח הרקיטות ו־יורה. לפתע עוצרים הכל נשימתם: בת בעת נורית עוד רקטה ירוקה אחת — מן המיתחם המצרי. כולם קלטו המצרים את השיחה והחליטו לטמון מלכודת ל־טנק החילוץ? אכן, הטנק שועט עתה אל הכיוון שממנו נורתה הרקיטה המצ־רית. הכל מתגודדים סביב אבי, שעה ש־הוא יוצר מגע אלחוטי עם מפקד הטנק ועוצר אותו בעיצומה של השעטה אל המלכודת המצרית.

33 על גבי טנק אחד

עתה יורה מרציאנו רקיטה נוספת. ואבי מתארה באלחוט: „הנה היא יו־צאת; עכשיו היא מתרוממת".

„בסדר, רואים אתכם", נשמע קולו של קשר הטנק. הטנק סב על שלשלאותיו ודוהר אל מקום הריכוז של אנשי המעוז. האנשים מטפסים על דפנתו החיצונית, נאחזים בכל זיז, נתלים על קנה התותח. הטנק נע קדימה, כשהוא נושא עליו 35 חיילים, המצטופפים על גגו חשופים, ומתמרן יציאה בין הפגזים. המצרים ממ־טירים מסוללות הנ"ט וצרורות מקלע־ים, והטנק דוהר, מקרטע, ומושך קדימה ב־תנועת זיג־זג: „המצרים השתוללו", תאר אבי את המסע על גגו של הטנק — „אבל אנחנו חדלנו להתייחס לאש. היתה הרגשה שהסכנה חלפה, שניצלנו".

תכנית החילוץ אמורה להתבצע בשני שלבים. זחל מ"שריין נשלח קדימה לקבל פני המפונים. הזחל עושה דרכו תחת אש ארטילרית. וכפי הנראה סופג הדפי התר־פוצצויות: בהגיע הטנק למקום המיפגש, יורד מפקדו ומנסה לפתוח את דלתו ה־אחורית של הזחל, על־מנת לאפשר אי־סוף ניצולי המעוז. הדלת אינה נפתחת בשל תקלה במערכת הפתיחה ההידראו־לית. כל התמהמהות בקו האש מסכנת הן את המפונים והן את צוותי הפינוי. ה־33 מטפסים חזרה אל גגו של הטנק, המוסיף להתקדם לעבר הציר הצפון־מז־רחי המצוי בשליטתנו.

הטנק מגיע אל ריכוז כוחות צה"ל, שעה שלפתע מגיחים שני מיגים ומטי־לים מספר פצצות. כלי־רכב אחדים נפ־געים מן ההפצצה המצרית. בתוך מסך האבק והעשן מועלים מפוני המעוז על זחל"מים מצוותים בחיילי מילואים, שזה אך עתה הגיעו אל שדה המערכה.

מרציאנו וברוך הפצועים מפונים ב־אמבולנס. המסע על הדרך אל הבסיס העורפי גדוש חוויות מרגשות. לכל אורכו ניצבים חיילים המקדמים בקריאות שמחה את פני לוחמיו הניצולים של „קו ברלב", שאיננו עוד. מנפנפים אליהם בעוז, ומסמ־נים בידיהם „וי" לנצחון.

החוויה המרגשת מכל עדיין צפונה ל־קבוצת הל"ג בבסיס העורפי: שם ניג־לים לעיניהם, שלמים ובריאים, חיילי המעוז השכן הדרומי: „היינו בטוחים כי הם הושמדו", סיפר אבי, „והשמחה היתה גדולה".

התברר, כי מיד לפני המלחמה הוחלט לפנות את המעוז השכן אל אחד ממעווי הגיזרה המרכזית. האש המצרית אילצה את הזח"ל לסטות מתכנית־הפינוי המקו־רית ולאלתר תימרון התחמקות מהיר. הזח"ל דהר, והסתנן דרך כוחות הפריצה המצריים, ועלה על הכביש הצפון־מזרחי, הנתון לשליטת כוחותינו. שעות אחדות לאחר־מכן, כאשר חדרו המצרים למעוז, שאותו אמורים היו החיילים המפונים לאייש, כבר נמצאו הללו במקום־מבט־חים בבסיס העורפי: „המיפגש היה מר־גש", סיפר אבי, „נפלנו איש בזרועות רעהו, ואחר־כך התנפלנו על ארגזי ה־משקאות בשקם".

„אנחנו החבר'ה

בבסיס העורפי טורחים הכל להנעים להם את שעות הישועה הראשונות. מר־כזת הטלפונים מתפנית לשרתם.

כתב שידורי ישראל, מיכה שגריר, המתנדב לשמש כחייגן, מוסר את האפר־כסת לידי אבי. בקצה הירושלמי של הר־נשמע קולה של טלי, בת ה־8: „אבא, זה אתה? אני שמחה נורא. אמא ניגשה לצרכניה. מתי תבוא?"

ימים אחדים לאחר מכן יצלח מיכה שגריר, עם כוח המשימה של צה"ל, אל הגדה המערבית של תעלת־סואץ, ב־סמוך למעוז של מאירקה ואבי; הוא ימלא את בקשת אבי ויסור בדרכו אל המעוז, יציץ פנימה, אל בין שרידי בונקר המיפקדה, ויחפש את ציוד־ההקלטה ה־פרטי של אבי. אבל מכונת־ההקלטה ו־שאר פריטי הציוד, לא יימצאו בו. הם נלקחו שלל בידי המצרים.

בעיצומה של תנופת־הצליחה אל ה־גדה המערבית, יוצא חייל מכוח־המשימה, חודר במרוצה אל חצר המעוז ותוקע ב־עיבודה תורן, שעליו מתנוסס דגל ישראל.

בבסיס העורפי מחפש אבי תחבורה מהירה הביתה. הליקופטר עומד להמריא, עם אלוף הפיקוד, שמואל גונן.

„אני מהמעוז ההוא", פונה אבי אל האלוף גונן, „ואני ממהר להגיע הביתה. אולי אפשר להצטרף אליך?"

גונן: „אה, זה אתם החבר'ה, שחילצו אתכם?"

אבי: „לא, המפקד, זה